

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก) ในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ร. ๓๐๗๖/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก) ในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ร. ๓๐๗๖/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ สรุปสาระสำคัญของคำร้องได้ดังนี้

บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด และนายปรีชา ปุณณกิติเกษม ผู้ร้อง ซึ่งถูกธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ในความผิดเกี่ยวกับสัญญา บัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงินเกินบัญชี และค้ำประกัน ผู้ร้องในฐานะจำเลยได้ยื่นคำให้การเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ ปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และโต้แย้งว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ เพราะเป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชนผู้บริโภค และเป็นการผูกขาดตัดตอนซึ่งไม่เป็นไปตามกลไกตลาดที่แท้จริง เมื่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดซึ่งธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ โดยไม่ผ่านรัฐสภา เท่ากับว่ากฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารเป็นผู้ตรากฎหมายเอง บทบัญญัติดังกล่าว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘

เนื่องจากจำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดี โดยยกประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการคิดอัตราดอกเบี้ยของ โจทก์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่า เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ และฝ่ายโจทก์ไม่คัดค้านที่ศาลจะส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย ศาลแพ่งตามรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ จึงให้ส่งคดีนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ตามฟ้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ มีมติให้รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ในประเด็นว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่ ดังนั้น จึงมีประเด็นตามคำร้องที่ต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่ เท่านั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๑๑๘ นั้น รับฟังไม่ได้และเป็นคำร้องที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ มิใช่เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มิให้รัฐละเมิด แต่เป็นเรื่องกระบวนการตรากฎหมายและเป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ว่าด้วยที่มาของกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายดังกล่าวพระมหากษัตริย์จะทรงตราขึ้นได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ซึ่งหมายความว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตย (อำนาจนิติบัญญัติ) โดยทางรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ โดยมีพระราชอำนาจตรากฎหมาย (พระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ) ตามที่รัฐสภาถวายคำแนะนำและให้ความยินยอม ตามมาตรา ๘๒

ในทำนองเดียวกัน รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๘ ก็มีใช้เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มิให้รัฐละเมิด แต่เป็นเรื่องกระบวนการตราพระราชกำหนดและอยู่ในหมวด ๗ คณะรัฐมนตรี ซึ่งอธิบายถึงการใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีในการออกพระราชกำหนดในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่า เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อรักษาประโยชน์สำคัญต่างๆ เช่น รักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องประเด็นที่ว่า มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ